

Tárgyalja:
Terület- és Vidékfejlesztési Bizottság

107/2017/Ált.

TÁJÉKOZTATÓ

- a Megyei Közgyűléshez -

az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió céljainak megvalósulásáról
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

A tájékoztatót

készítette

szakmai szempontból
ellenőrizte

törvényességi szempontból
ellenőrizte

Kozma Angéla
Kozma Angéla

Kissné Puskás Katalin
Kissné Puskás Katalin

Papp Csaba
Dr. Papp Csaba

Tisztelt Megyei Közgyűlés!

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I.3.) Országgyűlési határozat 8. pontjában az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy kísérelje figyelemmel a koncepcióban meghatározott célok és prioritások megvalósulásának folyamatát és háromévente adjon tájékoztatást megvalósításáról és szükség esetén kezdeményezze felülvizsgálatát. Ennek megfelelően a Nemzetgazdasági Minisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály tájékoztatása alapján 2017-ben jelentést kell benyújtani az Országgyűlés számára a 2014-2016 évekre vonatkozóan.

A jelentésnek tartalmaznia kell a megyékre vonatkozó megállapításokat is az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (a továbbiakban: OFTK) területi céljainak megvalósulásáról, kitérve a megyei stratégiákra, programokra, továbbá indokolt esetben a megyét érintő OFTK célok, prioritások felülvizsgálatára és esetlegesen módosítási javaslatok megfogalmazására.

A beszámoló összeállításáért a Nemzetgazdasági Minisztérium Gazdaságtervezésért és Versenyképességért Felelős Helyettes Államtitkársága felelős, az összeállítással kapcsolatos szakmai feladatokat a Területfejlesztési Tervezési Főosztály végzi.

Tekintettel arra, hogy a beszámoló a kiemelt térségeket, megyéket és megyei jogú városokat, illetve a területi célokat is érinti, a szakmai együttműködés érdekében a Területfejlesztési Tervezési Főosztály területi munkacsoport összehívását kezdeményezte, ennek kapcsán megkereste a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzatot is.

Az OFTK megvalósulását vizsgáló területi munkacsoport munkaindító megbeszélésére 2016. december 7-én került sor. A munkacsoport megbeszélésen elhangzottak alapján az OFTK megvalósulásáról készülő beszámoló tervezett folyamata, ütemezése a következő:

1. OFTK célok megvalósításáról szóló beszámolóhoz részanyagok/munkaanyagok megküldése: 2017. január 31.
2. A felülvizsgálati dokumentumhoz módosítási javaslatok megküldése: 2017. február 28.

További tervezett ütemezés:

- Munkacsoport egyeztetések 2017. január-március
- Az Országgyűlés elé kerülő dokumentum összeállítása: 2017. április 30.
- Egyeztetés, benyújtás: 2017. június 30.

Az OFTK célok megvalósításáról szóló beszámolóhoz a részanyag munkaváltozata (a tájékoztató 1.sz. melléklete) 2017. január 31-i határidőre elkészült és munkaanyagként megküldésre került a Területfejlesztési Tervezési Főosztály részére.

Kérem a Tisztelt Megyei Közgyűlést, hogy a tájékoztatóban foglaltakat megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2017. február 10.

[Handwritten signature]
Seszták Oszkár

Az OFTK megyét érintő érvényesülésének vizsgálata

1. Megyei Tervdokumentumok vizsgálata

		1. Megyei Tervdokumentumok vizsgálata			2. Területfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek, döntések vizsgálata	
		Területfejlesztési Koncepció	Területfejlesztési Program	Integrált Területi Program		
Vizsgálati szempontok	a) Az OFTK általános területpolitikai elképzeléseinek (3.1.2., 3.1.8., 3.1.9. fejezetek) megjelenése	A megyei célrendszer kialakítása az OFTK-ban megfogalmazott célok figyelembevételével történt, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció 4.2. A stratégiai célrendszer külső koherenciájának vizsgálata fejezete részletesen bemutatja a kapcsolódási pontokat: - Mind az OFTK-ban, mind a megyei területfejlesztési koncepcióban az egyik átfogó cél fókuszja a foglalkoztatás növelése és a vállalkozásfejlesztés. Az értéketermelő foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés, valamint Aktív megye átfogó célok teljes mértékben megfeleltethetők egymással. - Az OFTK-ban megfogalmazott népesedési fordulat, egészséges megújuló társadalom átfogó cél elsősorban társadalmpolitikai kérdésekhez kapcsolódik, az átfogó cél Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szolidáris megye átfogó céljával koherens, de a vonzó megye átfogó céllal is erőteljes kapcsolódása van, az életminőség javításában mindkét megyei átfogó cél fontos szerepet játszik. - A természeti erőforrások fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme országos átfogó célhoz egyértelműen illeszkednek a Vonzó megye megyei átfogó célban megfogalmazottak. - Az OFTK területfejlesztési céljait a térségi potenciálokra épülő, fenntartható térszerkezet átfogó cél integrálja leginkább. A megyei Koncepcióban az Aktív megye, a centrumtérségre és decentrumokra vonatkozóan, Szolidáris megye a hátrányos helyzetű térségekre vonatkozóan fogalmazza meg a megye térségi pontenciáljaira épülő területfejlesztési célokat.	A Koncepcióban előzetesen megfogalmazott prioritások keretében a Programban kijelölt, tervezett intézkedések, tevékenységek javasolt területi fókuszainak kijelölése során az OFTK-ban megfogalmazott területpolitikai elképzelések a következők szerint jelentek meg: - a megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése kiemelten a rurális, a vidékies és tanyás térségeket érinti, - a megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén, - a megye versenyképes decentrumainak fejlesztése Szabolcs-Szatmár-Bereg megye decentrumaiban (Mátészalka, Nyírbátor, Kisvárd-Záhony), - élhető vidéki térségek megteremtése a megye rurális területein, - a külső perifériák felzárkóztatása - a Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése; alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben, - a leszakadó rétegek, kiemelten a romák felzárkóztatása - kiemelten a leghátrányosabb helyzetű térségekben.	A megyei területfejlesztési program céljai és prioritásai között több, területi fókuszú fejlesztési cél is megfogalmazódott. Az ITP forrás felhasználási módok közötti allokációját ezért e területi célok figyelembevételével készítettük el. Az OFTK-ban megfogalmazott "Új területfejlesztési megközelítések" a következők szerint jelennek meg: - "Versenyképes megye" ITP cél területi fókuszai: a gazdaságfejlesztés hangsúlyát a megyei decentrumok (Nyírbátor, Mátészalka, Kisvárd-Záhony) és a külső periféria városainak (Vásárosnaményi, Fehérgyarmati, Mátészalkai és Csengeri járás városai) gazdaságfejlesztésére helyeztük. A kiegyenlített területi fejlődést szolgálja, a többközpontú, decentralizált fejlődés biztosítását támogatja a célkitűzés. Emellett a helyi erőforrásokon alapuló fejlődésnek nagyobb teret biztosító helyi gazdaságfejlesztés is megfogalmazódott, amely hozzájárul az "Autonóm térségek" OFTK-s elv megvalósításához. A turizmusfejlesztés fókuszja a megye idegenforgalmi területei (Nyírségi turisztikai gyűrű, Szatmár-Beregi kultúrtáj , Nyíri Mezőség idegenforgalmi tengely, Rétköz turisztikai tengely). - "Élhető megye" ITP cél (gazdaságélénkítő és népességmentartó városfejlesztés) területi fókuszai: a megyei járásközpontok; A beruházásösztönző térszerkezet kialakítását támogatja, amely a területi különbségek és adottságok figyelembevételével, vonzó befektetési és fejlesztési környezetet biztosít a gazdasági szereplők számára. A térségi központok megerősítése hozzájárul a periférikus térségek becsatolásához a ország társadalmi-gazdasági vérkeringésébe OFTK-s területfejlesztési elv érvényesítéséhez. - "Zöld megye" ITP cél a fenntartható közlekedésfejlesztés fókuszát a megyei járásközpontok elérhetőségét és környezetbarát közlekedési módjainak fejlesztését szolgáló beruházások támogatására helyezi. A természeti erőforrásainkat védő térszerkezet , mint OFTK-s területfejlesztési megközelítés érvényesítését támogatja, valamint hozzájárul a fenntarthatóságot biztosító területhasználathoz is. Az intézkedések a települési közlekedés fenntartható fejlesztését, az önkormányzatok energiahatékonyságának, a megújuló energia-felhasználás arányának növelését is támogatják. - A határ menti programok és a megyei ITP közös, egymást erősítő fejlesztési területei a közlekedésfejlesztés, turisztikai fejlesztések, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése lehetnek, amelyek a "Makroregionális térkapcsolatok feltárása" elvet erősítik. - A források felhasználása kiemelten fontos a megyei decentrumokban (6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése) a gazdaság dinamizálásának érdekében, valamint a megye külső perifériáiban (9. prioritás: A külső perifériák felzárkóztatása), ahol a gazdaság fejlesztésének a szociális, társadalmi szempontokat kell leginkább szolgálnia.	Önkormányzati együttműködések, társulások, tanácsok létrehozása illetve azokban való részvétel A regionális és a megyei területfejlesztési konzultációs fórumok működéséhez szükséges döntések meghozataláról szóló 35/2012. (IV.19.) Kgy. határozat 1- Észak-alföldi Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum A Fórumot a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 14/A §-a alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés elnöke működteti. A Fórum önálló Ügyrenddel rendelkezik, fő célja a megyei önkormányzatok döntéshozatalának összehangolása, amely megfeleltethető az OFTK céljainak ("Együtt-tervezés"). - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum (A megye és a megyei jogú város együttműködése)	
	b) Az OFTK konkrétan az adott megyére vonatkozó fejlesztési elképzeléseinek (megyék 4. fejezet) megjelenése	- Konkrét hivatkozást tartalmaz-e a terv, döntés az OFTK-ra, annak céljaira? - A releváns tervek illetve döntések mennyiben feleltethetők meg az OFTK területpolitikai céljainak (mekkora az OFTK-ból levezethető célok, döntések aránya, ezek jelentősége mekkora a térség szempontjából)? - Melyek azok a helyi fejlesztési elképzelés, területfejlesztési döntés, amelyek tartalma nem vezethető le az OFTK-ból?	A célok elérését támogató prioritások és a beavatkozások javasolt fókuszja az OFTK-ban megfogalmazott megyei fejlesztési irányokhoz a következők szerint kapcsolódnak: - "A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése" prioritás a verseny- és exportképes élelmiszergazdaság megerősítéséhez, - "A hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése" prioritás az energiahatékonyság, az energiaforrások racionális felhasználásához, az energiadiverzifikáció támogatásához, - "A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása" prioritás a szakképzési, felsőoktatási, innovációs és kutatási kapacitás kiépítéséhez és folyamatos fejlesztéséhez, - "A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése" prioritás, valamint a "A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése" a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése, összehangolt fejlesztéséhez, - "A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása" prioritás a szakképzési, felsőoktatási, innovációs és kutatási kapacitás kiépítéséhez és folyamatos fejlesztéséhez, - "A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése" prioritás, valamint a "A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése" a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése, összehangolt fejlesztéséhez, - "Élhető vidéki térségek megteremtése", "A külső perifériák felzárkóztatása", "A leszakadó rétegek - ezen belül a romák - felzárkóztatása" prioritások a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatásához, - "A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése" prioritás a nyíregyházi agglomerációnak, mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási, turisztikai és kulturális centrumainak a fejlesztéséhez.	Az OFTK-ban megfogalmazott megyei fejlesztési irányok ahogyan a Megyei Koncepcióban, a Területi Programban is megjelennek, ezen túlmenően intézkedési, tevékenységi szintekre lebontva. Az intézkedések a kijelölt fejlesztési irányokhoz kapcsolódva, integráltan jelennek meg.	Az OFTK-ban megnevezett, konkrétan Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére vonatkozó fejlesztési irányai az ITP-ben teljes mértékben megjelennek.	TOP területi szempontú értékelési szempontjai A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a 13/2015. (II.24.) önkormányzati határozatában fogadta el a megyei ITP forráskeretének felhasználásához a saját Területi Kiválasztási Rendszer kritériumait, az alábbiak szerint: 1- Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz - Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez - Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez
	c) Az OFTK térségtípusainak (3.1.5, 3.1.6., 3.1.7. fejezetek) megjelenése Javaslat a térségtípusok módosítására indokoltságuk, céljalk vagy lehatárolásuk szempontjából		A megyében az OFTK térségtípusai közül vidékies, aprófalvas és tanyás térségek kerültek azonosításra. A kiemelkedő táji értékű térségként a Szatmár-Bereg kultúrtáj jelent meg az országos koncepcióban. A koncepció helyzetértékelő munkarésében megjelennek az OFTK által meghatározott térségtípusok, a következők fogalmazódtak meg: - A településszerkezeti adottságok közül kiemelendő a tanyás, illetve az aprófalvas térségek jelenléte. Előbbiek esetében a komplex revitalizálás a célkitűzés, az aprófalvas térségeknél pedig a falvak elnéptelenedését és szegregációját kell megakadályozni. - A Szatmár-Beregi térség, mint a megye leghátrányosabb, összefüggő válságövezete (külső periféria) jelent meg, ezen a területen kiemelten fontos a mélyszegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása. - Az elmaradott térségek esetében Szabolcs-Szatmár-Bereg megye az ország egyik legelmaradottabb, rurális jellegű, periférikus helyzetű térsége, a leszakadó térségek felzárkóztatása a koncepcióban célkitűzésként szerepelt. ("A szolidáris megye")	A Programban meghatározott intézkedések, beavatkozási területek az OFTK-ban foglalt alábbi térségtípusokhoz kapcsolódnak: - a vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosítását célzó intézkedések, speciális vidékfejlesztési feladatot jelentő térségek fejlesztése (tanyás térségek fejlesztése, aprófalvas térségek fejlesztése), - Szatmár-Bereg kultúrtáj fejlesztése - Elmaradott térségek felzárkóztatása , romák által magas arányban lakott térségek fejlesztése - Speciális gazdasági övezetek kialakítása - a gazdaság területileg kiegyensúlyozottabb fejlesztése, gazdasági ösztönzők bevezetése, növekedési és felzárkóztatási térségek kijelölése, a helyi sajátosságokkal és hasznosítható erőforrásokkal összhangban álló, vállalkozásbarát környezet kialakítása, a befektetések ösztönzése, a foglalkoztatási lehetőségek bővítése	Az ITP-ben a megyére vonatkozóan az OFTK térségtípusai megjelennek, a tervezett forrásfelhasználás, a fejlesztendő területek kijelölése a térségtípusok figyelembevételével történt. Földrajzi célterületek: 1. a megyei koncepcióban azonosított idegenforgalmi körzetek a. Nyírségi turisztikai gyűrű, b. Szatmár-Beregi kultúrtáj, c. Nyíri Mezőség idegenforgalmi tengely, d. Rétköz turisztikai tengely A tanyás és aprófalvas térségek fejlesztése is megjelenik a dokumentumban.	A TOP értékelési szempontokban is megtalálható az illeszkedés a Megyei Területfejlesztési Programhoz és annak indikátoraihoz. Ennek megfelelően az OFTK-hoz való illeszkedés az értékelés során is megjelenik a Megyei Területfejlesztési Program oszlopban kifejtettek szerint. A Területfejlesztési Program (a Megyei Területfejlesztési Koncepció céljait figyelembe véve) fogalmazza meg a megye középtávú, tehát a 2014-2020-as időszakra szóló fejlesztési kereteit. A széleskörűen társadalmiasított dokumentumok alapján kerültek beazonosításra a megyei fejlesztési célkitűzések fő irányai (aktív megye, szolidáris megye, vonzó megye), a fejlesztések során alkalmazandó alapelvek (intelligens, fenntartható és befogadó növekedés), valamint a területi és tematikus fókuszú stratégiai célok. A programban beazonosított fejlesztési célterületek figyelembevétele szolgált alapot a TOP források minél hatékonyabb felhasználásához. A fent nevezett kritériumok érvényesítésre kerültek a projekt kiválasztási folyamatában az IH által meghatározott általános kiválasztási elvek mellett, ezáltal a megye saját szükségletei is megjelennek a projektek értékelésénél. A kiválasztási kritériumokhoz megfogalmazott terület-specifikus értékelési szempontok alapján a kedvezményezettek plusz ponthoz juthatnak. Az értékelési szempontok meghatározására az IH folyamatos szakmai támogatása és irányítása mellett kerültek meghatározásra.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK
.../2017. (II.16.)
önkormányzati határozata

az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió céljainak megvalósulásáról
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében szóló tájékoztatóról

A Megyei Közgyűlés

1. a tájékoztatót megtárgyalta, és az abban foglaltakkal egyetért;
2. felhatalmazza a közgyűlés elnökét, hogy az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió céljainak megvalósulásáról szóló beszámolóhoz a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat által elkészülő végleges részanyagot – a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Terület- és Vidékfejlesztési Bizottságának előzetes véleményezését követően – küldje meg az érintett minisztériumnak.

A határozatot kapják:

1. Nemzetgazdasági Minisztérium (1369 Budapest, Pf.:481)
2. Megyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza, 2017. február 16.